

Asia: VN/34119/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (asiakastietolaki) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko 3 §:n 1 momentin 11 kohtaan ehdotettua muutosta (palvelunantajan määritelmä)?

-

Kannatatteko 54 §:n ehdotettua muutosta (lähetteen ja hoitopalautteen luovuttaminen)?

-

Kannatatteko 57 §:n ehdotettua muutosta (tiedonsaantioikeuden toteuttaminen tietojärjestelmän avulla)?

-

Kannatatteko 64 §:n ehdotettua muutosta (terveydenhuollon sosiaalityöntekijän tiedonsaantioikeus)?

-

Kannatatteko 97 §:n ehdotettua muutosta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjaustehtävä)?

-

Kannatatteko 102 §:n ehdotettuja siirtymäaikojen muutoksia?

En. Jos ette kannata ehdotusta, kertokaa myös millä tavalla ehdotusta pitäisi muuttaa: [Kun asiakastietolain siirtymäaikoja nyt joka tapauksessa säädetään, on tarpeen korjata myös siirtymäajat, jotka koskevat tietojen luovutusta kansalaiselle itselleen hyvinvointisovellusten kautta. Aiemmin säädetyt laki sähköisestä lääkemääräyksestä (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070061#a27.8.2021-786>) ja asiakastietolaki (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210784#Pidm46434450741760>) asettivat määräajaksi reseptitietojen osalta päivän 1.12.2022 ja terveystietojen osalta 1.12.2023. Kansaneläkelaitos ei kuitenkaan saanut rajapintoja avattua. Edellinen muutos asiakastietolakiin

(<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230703#Pidm46434450270928>) siirsi näitä määräaikoja, reseptitietojen osalta jopa vuoteen 2027. Tämä muutos tehtiin lain valmistelussa viime hetkellä ja vailla lausunnotmenettelyä. Erityisen traagisen tilanteesta tekee se, että yksikin soitto kenelle vain asioista perillä olevalle regulaatioasiantuntijalle olisi paljastanut, että riskit, joilla lykkäämistä perusteltiin, olivat täysin perusteettomia. Sosiaali- ja terveysministeriö järjesti aiheesta keskustelutilaisuuden vihdoin 8.12.2023. Mukaan oli kutsuttu HL7 Finlandin Personal Health -ryhmän jäseniä ja paikalla oli edustus niin Sosiaali- ja terveysministeriöstä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta kuin Kelaltakin ja lisäksi vielä ainakin Digi- ja väestötietovirastosta sekä Fimeasta. Tuossa tilaisuudessa syntyi laaja yhteisymmärrys siitä, että määräaikojen lykkääminen oli hätiköity ratkaisu ja pikemminkin vaarantaa potilasturvallisuutta kuin parantaa sitä. Nyt lausuttavana olevan asiakastietolain muuttamisen yhteydessä olisi tärkeää saada palautettua sähköisen lääkemääräyksen rajapinnan avaaminen aikaisemmaksi. Jos ei jo aikaisemmaksi, niin viimeistään samaksi päivämääräksi kuin muiden terveystietojen osalta on nyt määrätty (1.12.2024). Itse rajapinta on jo toteutettu ja olemassa ja ainakin yksi ulkopuolinen yritys on sitä jo käyttänytkin. Samoin rajapinnan luvitusmenettely ja sovellusten hyväksymismenettely on sama kuin muillekin Kanta-palveluihin liittyville hyvinvointisovelluksille. Tästä ei siis pitäisi aiheutua edes lisätyötä Kelalle, ainakaan merkittävässä määrin. On totta, että jo nykyinenkin laki mahdollistaa Kelalle rajapinnan avaamisen ennen vuotta 2027. Käytännön kokemukset ovat kuitenkin osoittaneet, että mitään ei tapahdu ennen määräaika. Tästä syystä määräaika tulee palauttaa aikaisemmaksi laissa. Näiden rajapintojen avaamisen lykkääminen on jo tähän mennessä ollut sekä häpeällistä kansalliselle kehittämiselle että haitallista potilasturvallisuudelle. Aiheeton lykkäys vailla kunnon valmistelua myös romutti monen toimijan uskon kansalliseen kehittämiseen ja sääntöyhteiskuntaankin. Nyt tarvitaan kiireellisesti selkeitä toimia asian palauttamiseksi paremmalle tolalle ja luottamuksen asteittaiseksi palauttamiseksi.]

Rinnetmäki Mikael
Sensotrend Oy